

## Slovenska skupnost in bližnje volitve

S spominom na rajnega deželnega podtajnika Slovenske skupnosti in navdušene- ga ter odločnega narodnega in političnega delavca Gradimira Gradnika se je v sredo, 5. maja, začela v Nabrežini seja deželnega tajništva SSK, ki je bila posvečena pripravi na junijske deželne volitve.

Deželno tajništvo je moralo z obžalovanjem vzeti na znanje negativni stališči tako slovenskih socialistov kot komunistov glede predloga, ki ga je pred časom posredoval slovenski javnosti prof. Samo Pahor o skupnem volilnem nastopu vseh slovenskih političnih komponent. Ker predlog, za katerega se je SSK načelno izrekla, ni prdril, je toliko bolj pomembno, da se zagotovi in utrdi samostojno slovensko zastopstvo v deželnem svetu in drugih upravah, ki jih bo treba obnoviti 26. in 27. junija. Slovenska skupnost bo predložila liste slovenskih kandidatov v vseh petih volilnih okrožjih Furlanije-Juljske krajine. Smernice za njihovo sestavo je že določil deželni svet SSK 13. aprila ko je razpravljal o vseh možnostih za učinkovito politično akcijo Slovencev pri bližnji preizkušnji. Na volitvah se bo namreč ponovno preverjala življenjska volja slovenskega prebivalstva in naša odločnost, da se tudi zadnje obljube vladnega programa glede zagotovitve temeljnih pravic slovenski narodnostni skupnosti spremenijo v dejanja.

V tržaškem okrožju bo na vrhu kandidatne liste skupina nosilcev, v kateri bodo vidnejši strankini predstavniki iz Trsta in Gorice. V goriškem okrožju pa bodo po goriškem in tržaškem nosilcu izvoljeni predstavniki in drugi zastopniki iz vseh občin. Povsod bodo zastopani tudi člani Mladinske sekcije. V videmski pokrajini bodo kandidirali tako strankini vidni predstavniki kot domači zastopniki.

V nadaljevanju se je tajništvo SSK razpravljalo o oblikovanju volilne kampanje in pa o nekaterih bližnjih pobudah, med katerimi je treba omeniti obisk skupne senatorjev in poslancev strank manjšin iz Mešane parlamentarne skupine. Med njimi bodo nekateri podpisniki zakonskega predloga SSK o globalni zaščiti.

Tajništvo je obsodilo zadržanje strank, ki v deželnem svetu niso podprle predloga Slovenske skupnosti, da bi novi deželni zakon o podporah zasebnim šolam podprl tudi slovenski šolski center v Špetru, dokler

dalje na 2. strani ■

## PROBLEMI SODOBNE EVROPE NARODOV

V državah Evropske gospodarske skupnosti se vedno bolj zavedajo nekaterih mejnih in ključnih vprašanj, ki čakajo na nujno in neodložljivo rešitev. Znani mejnik leta 1992, določen za ustanovitev enotnega evropskega trga, to narekuje državam in vladam. Tudi italijanski ministrski predsednik De Mita je jasno nakazal v svojem vladnem programu ta rok, ki pogojuje danes vse evropske partnerje. Tudi Francijo, ki je zadnjo nedeljo potrdila Mitteranda za novega predsednika republike.

Poleg problemov držav in vlad dvanajstih držav-članic EGS, pa je še cela vrsta drugih važnih zadev, ki čakajo na rešitev tudi v širšem evropskem merilu. Tako med drugim problem evropskih narodnih skupnosti, posebno tistih, ki še čakajo na uradno priznanje. In teh ni malo. Gre v bistvu za okoli petdeset ali več milijonov Evropejcev, ki še nimajo uradno priznanega jezika, šol, kulture itd. Prav zadnji dve leti je sam parlament v Strasbourgu sprejel vrsto resolucij in izjav o pravicah evropskih narodnostnih skupnosti in obvezal zadevne vlade, da stvari uredijo. Zato je danes tudi vedno več govora o Evropi narodov in dežel, v kateri bi prišla do izraza nacionalna in kulturna, pa tudi politična samobitnost posameznih skupin.

V tem smislu je posebno važna listina o evropskih narodnostnih skupnostih, ki jo je pripravil flamski evropski poslanec Willy Kuijpers in jo je odobril strasbourški parlament. V njej je jasno podana dejanska slika s sedanjim stanjem teh skupnosti, obenem pa tudi postavljena zahteva po rešitvi teh problemov. Upanje torej obstaja!

### EVROPSKA SREČANJA MANJŠIN

V tem okviru je bilo letos že več srečanj manjšinskih skupnosti za reševanje teh vprašanj. Tako sredi februarja v Dolini Aosta, tako pred kratkim na Sardiniji. Tu so sodelovale v glavnem vse manjšine zahodne Evrope s svojimi samostojnimi zastopstvi. Tudi Slovenci smo bili vedno aktivno prisotni preko Slovenske skupnosti, ki vidi prav v tej politiki manjšinskih stikov eno svojih pomembnih političnih in programskih točk.

Nedavno srečanje na sredozemski obali je imelo že zelo praktično in delovno vsebino. Šlo je za politično soočanje z vprašanji, ki se postavljajo ob bodočih evropskih volitvah leta 1989. Treba je namreč že zdaj postaviti jasne in natančno začrtane osnove za to, kar nas čaka v bodoče. Ne

dalje na 2. strani ■

## V pričakovanju leta 1992

V vili Manin pri Passarianu je bila 5. in 6. maja mednarodna konferenca, ki jo je priredila Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj, na pobudo Trgovinske zbornice v Vidmu in s sodelovanjem Deželne finančne družbe Friulia. Če se je predsedniku Videmske trgovinske zbornice Bravu posrečilo, da so predstavniki tako pomembne in ugledne ustanove, kot je Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj, priredili v Furlaniji dvodnevni simpozij, je gotovo velik uspeh. Ne smemo namreč pozabiti, da gre za organizacijo, katere članice so industrijsko najbolj razvite države na svetu — skupno je 24 držav — in ki najbolje pozna gospodarsko stanje na svetu in tudi njegove politične odraze.

Na simpoziju je bila v središču pozornosti prihodnost malih in srednjih podjetij, kar je še posebej aktualno spričo internacionalizacije celotnega gospodarstva in spričo velikih tehnoloških sprememb.

Vprašanje pa je tembolj pomembno, ker se naglo bliža leto 1992, ko bodo v okviru Evropske gospodarske skupnosti padle vse carinske pregrade in bo nastopilo obdobje povsem svobodnega gibanja kapitalov in blaga. Nastalo bo tako enotno tržišče za 320 milijonov ljudi, povečini z visokim življenjskim standardom. Zato nastaja vprašanje, ali se bodo mala in srednja podjetja, ki še vedno predstavljajo gonilno silo celotnega gospodarskega življenja tudi v Furlaniji Juljski krajini, znala in mogla vključevati v to tržišče, oziroma ali bodo znala in mogla vsaj ohraniti sedanjo moč na tem novem velikem tržišču.

Na mednarodni konferenci v vili Manin so strokovnjaki iz mnogih evropskih držav, a tudi iz Združenih držav Amerike ter iz Avstralije najprej razpravljali o novih oblikah financiranja podjetij, zatem pa obravnavali tehnološko evolucijo in njene učinke na podjetja. Končno so vzeli v pre-

dalje na 3. strani ■



## RADIO TRST A

■ NEDELJA, 15. maja, ob: 8.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.20 Koledarček; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojanu; 9.45 Pregled slovenskega tiska v Italiji; 10.00 »Mali pevci«. Glasbeno srečanje osnovnošolskih otrok na Radiu Trst A; 11.00 »In mirno tavalala bi moja Pepka«. Afrč-župnijski put-purè brez konca ne glave Andra Merkija; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Narodnostni trenutek Slovencev v Italiji; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Nediški zvon; 15.00 Športne vesti, prenosi z naših prireditvev in šport ter glasba; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ PONEDELJEK, 16. maja, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Prva svetovna vo'na in begunci s soške fronte; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Pregled mladinske književnosti; 12.00 Moskva, zapisi in vtisi petmesečnega bivanja v Rusiji; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Gospodarski tednik; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Otroški kotichek; 15.00 Roman v nadaljevanjih: Lev Nikolajevič Tolstoj: »Vojna in mir«; 15.30 Mladi pred mikrofonom; 16.15 Kanadski mozaik; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Harfistka Jasna Corrado-Merlak; 18.00 Kmetijski tednik.

■ TOREK, 17. maja, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Ponarejanje živil; 12.15 Analiza enogastronomске ponudbe naše dežele; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Govorimo o glasbi; 15.00 Roman v nadaljevanjih: Lev Nikolajevič Tolstoj: »Vojna in mir«; 16.00 Dobra jed se sama ponuja; 16.30 Analiza enogastronomске ponudbe naše dežele; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Harfistka Jasna Corrado-Merlak; 18.00 Vlado Vukmirovič: »Prvi somrak«. Izvirna radijska igra. Prevod: Vinko Beličič; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ SREDA, 18. maja, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Zdravnik in pacient; 12.00 Skozi njen glas v umetnost; 12.40 Dermatolog svetuje; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Zborovska glasba; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Od Milj do Devina; 15.00 Roman v nadaljevanjih: Lev Nikolajevič Tolstoj: »Vojna in mir«; 16.00 Skozi njen glas v umetnost; 16.30 Ena beseda kot veter pomladni; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Violinist Črtomir Šiškovič in pianist Igor Lazko; 18.00 Literarna predpremiere: »Absalomova pripoved«. Ob novem romanu Alojza Rebule; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ ČETRTEK, 19. maja, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Potujmo! Kam, kdaj in kako; 12.15 Kratke, izmišljene in druge zgodbe Bojana Štiha v priredbi in pripovedovanju Jožeta Babiča; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Na goriškem valu; 15.00 Roman v nadaljevanjih: Lev Nikolajevič Tolstoj: »Vojna in mir«; 15.30 Glasbeni telefon; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Mešani pevski zbor Primorec-Tabor iz Trebč in z Opčin; 18.00 Ti grova duša — spomini na Alberta Rejca; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ PETEK, 20. maja, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Izkustvo film; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Primorska poje; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Otroški kotichek; 15.00 Roman v nadaljevanjih: Lev Nikolajevič Tolstoj: »Vojna in mir«; 15.30 »Osebo je politično«; 16.00 Glasbene diagonale; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Kulturni dogodki; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ SOBOTA, 21. maja, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.40 V prostem času; 12.00 Devin '87; 13.00 poldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 »Bom naredu stazice« — oddaja iz Kanalske doline; 15.00 Človek človeku; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Adrej Pegan: Pihalni trio za flavto, klarinet in fagot, Marko Ozbič: Sonatina za tri flavte, op. 1, Corrado Rojac: Pet odsevov za violončelo, ksilofon in klavir, op. 1; 18.00 »In mirno tavalala bi moja Pepka«. Afrč-župnijski put-purè brez konca ne glave Andra Merkija; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

# Problemi sodobne Evrope narodov

■ nadaljevanje s 1. strani

gre samo za neke volilne povezave v posameznih državah EGS, gre tudi za neko skupno politično linijo narodnostnih skupnosti na ozemlju celotne Evrope dvanajstih.

Evropa narodov in dežel, kot jo vedno zagovarjamo tudi mi kot pripadniki edine slovanske veje na današnjem ozemlju EGS, mora namreč prav po volji svojih predstavnikov kar se da jasno zahtevati priznanje svojih pravic, svoje identitete, svojih simbolov, svoje »različnosti« v sklopu sedanje uradne politike dvanajstere. In prav v

## MANJŠINSKI PARLAMENTARCI NA OBISKU PRI NAS

V ponedeljek, 16., in torek, 17. t.m., bo kot gost deželne svetovalske skupine Slovenske skupnosti na obisku v Furlaniji Julijski krajinjski delegacija poslancev in senatorjev manjšinskih strank iz mešane skupine. Poleg obiskov in srečanj s predstavniki Ssk, deželne uprave in drugih ustanov bosta na sporedu dve javni srečanja, na kateri je toplo vabljen naše občinstvo. V ponedeljek bo ob 19. uri v Gorici predstavitev novega zakonskega predloga Ssk za globalno zaščito ob sodelovanju prvega podpisnika, valdostanskega senatorja Dujanyja.

V torek pa bo ob 11. uri v Časnikarskem krožku v Trstu tiskovna konferenca valdostanskih, južnotirolskih in sardinskih parlamentarcev ter zastopnikov Ssk. To ho priložnost za razgovor o manjšinski zaščiti in o položaju posameznih narodnostnih skupnosti, o sodelovanju med strankami manjšin, o bližnjih volitvah in o vprašanih deželne avtonomije.

sam sistem sedanje uradne »Evrope držav« bo treba vnesti veliko sprememb, če hočemo, da pride do novih in koristnih pobud za nastanek »Evrope narodov«.

## REFERENDUM ZA EVROPO?

Dne 7. maja 1948 je bil v prostorih nizozemskega parlamenta v Den Haagu zgodovinski sestanek, ko so pod predsedstvom

Winstona Churchilla poslali znamenito poslanico državljanom Evrope. S tem se je nekako uradno začel povojni proces za evropsko zedinjenje in konsekvantno ustanovitev prvih evropskih organizmov.

Štirideset let pozneje, dne 7. maja 1988, so se pod gotskimi oboki istega parlamenta zbrali današnji vodilni predstavniki evropskega javnega oziroma institucionalnega življenja, da bi slovesno proslavili to obletnico. Med temi tudi francoski predsednik François Mitterand ter italijanski zunanji minister Giulio Andreotti. Slednji je v spominskem govoru posebej predlagal nekak ljudski referendum za Evropo, ki naj bi dal novoizvoljenemu evropskemu parlamentu ustavodajne naloge. Prav ljudski glas za razširitev pristojnosti parlamenta v Strasbourgu bi namreč prisilil uradne organe današnje Evrope, da pospešijo korak k dejanskemu zedinjenju.

In prav v tak proces ljudske volje za Evropo se gotovo lahko uvrščajo tudi težnje evropskih narodnostnih skupnosti, ki danes še iščejo priznanje za lastno identiteto in pravice. Vse to želimo in upamo doseči tudi Slovenci v Italiji, ki nam je sodobni zgodovinski trenutek določil pomembno vlogo v procesu evropske integracije. V tem smislu je še zlasti potrebna in koristna stalna prisotnost naših dejavnikov na vseh tistih forumih, ki so poklicani, da obravnavajo in rešujejo probleme Evrope in posebno njenih malih narodnih skupnosti!

a. b.

—o—

## SLOVENSKA SKUPNOST IN BLIŽNJE VOLITVE

■ nadaljevanje s 1. strani

ne pride do zaščitne zakonodaje, ki naj prizna Slovincem videmske pokrajine pravice, da se šolajo v materinem jeziku. Pač pa je izreklo priznanje deželnemu svetovalcu dr. Štoki, da je v komisiji prodril zahtevo, da novi zakon o podporah glasbenim šolam upošteva tudi slovenske potrebe. Prof. Bratuž je še poročal o srečanju političnih strank manjšin na Sardiniji, ki je bilo posvečeno sodelovanju na evropski ravni.

# Evropski sestanek v Sredozemlju

Letos je bilo že veliko srečanj med manjšinskimi predstavništvami tako v evropskem kot v državnem merilu. Seveda gre pri tem zlasti za vzpostavitev vedno večjih in plodnih stikov in sodelovanja med posameznimi skupinami, ki danes predstavljajo manjšine same na politični ravni samostojnega nastopanja.

Pozimi je bil eden takih sestankov v Courmayeurju v srcu zahodnih Alp. Pred kratkim pa je prišlo do podobnega in morda še politično in operativno pomembnejšega sestanka v Sredozemlju, in sicer na sardinski obali. Blizu Cagliarija se je zbralo okoli petdeset predstavnikov teh strank, od irskih in škotskih do bretonskih in ba-

skovskih, pa spet od flamskih do katalonskih in korziških skupnosti, pa seveda še v sami Italiji delujočih strank manjšin — Doline Aoste, Okcitanecv, Furlanov, Slovencev in Sardincev. V tem okviru je tudi predstavnik SSK zainteresiral posamezne pristojne dejavnike o naši problematiki.

Zborovanje na Sardiniji je bilo posvečeno še posebej iskanju skupnih osnov za nastopanje na prihodnjih evropskih volitvah, ki bodo leta 1989.

—o—

Delavci v ladjedelnici v Gdanku so prekinili stavko, čeprav vodstvo podjetja ni sprejelo njihovih zahtev.



# Ljubezen - posvetili ji bodo srečanje

Ljubezen. Gre za besedo, ki označuje neko absolutno vrednoto. Vsi bi radi bili ljubljani, vsi bi radi ljubili, kajti ljubezen osrečuje. Govoriti o ljubezni pa ni lahko, prav obratno. To je verjetno najbolj odgovoren predmet razmišljanja.

Številni dogodki, ki smo jih opazili v zadnjih časih, kažejo, da so ljudje spet zbrali dovolj poguma, da so začeli govoriti o ljubezni. Rekli smo »poguma«, ker ga mora res človek imeti, da govori ali piše o ljubezni resno, da je ne omalovažuje ali nanjo gleda le površinsko. Tako n.p.r. bremo v 5. številki Jambora, glasila slovenskih skavtov in skavtinj pismo, ki pravi, naj se v Trstu ustanovi društvo za »dobromislečne ljudi, ki naj bi združili sile v boju zoper življenjsko mlačnost«. Zanimivo je,

da je v tem članku ljubezen obravnavana kot življenjska sila in pisec daje vrsto pobud, ki naj bi omogočale »da bi spoznavali sebe v odnosu do drugih«.

Živimo v svetu, v katerem je sicer ljubezen na ustih vsakogar, živimo v dobi, ko naj bi vladala velika sproščenost v odnosih med moškimi in ženskami. Verjetno še nikoli ni bil ta isti odnos tako prereštan, do konca seciran in obdelan, kar spet kaže, da stvari niso preproste in enostavne. Da odnosi niso sami po sebi umevni in da ljudje v stiski radi iščejo pomoči v »nasvetih« strokovnjakov. Knjige in priročniki psihologov, psihiatrov, zdravnikov najrazličnejših specializacij skušajo bralcem »pomagati« pri reševanju čustvenih problemov, pri pojasnjevanju in odpravljanju tistih napak značajskih in ne, ki naj bi ljudi ovirale, da se ne znajo ali morejo zaljubiti. Ti nasveti naj bi pomagali tistim, ki ne znajo vzpostaviti stikov z ljudmi, ker so preveč boječi, ali jih kaka druga lastnost ovira, da niso »prepričljivi« v iskanju svojega življenjskega tovariša.

To so dejstva, ki jih lahko vsi opazamo. Gre za pojav, ki je splošen in zaobjema široke množice ljudi predvsem v razvitih državah, kjer pač blagostanje dovoljuje ljudem, da občutijo stiske, ki jih drugače ne bi.

Tako je tudi na Slovenskem. Mogoče zato ni slučaj, da so mladinske in študentske skupine v Ljubljani, ki jih združuje Medškofijski odbor za študente, letošnje vsakoletno majsko srečanje v Dravljah posvetili vprašanju ljubezni. V vabilu na to srečanje, ki je vseslovensko in pri katerem bodo sodelovali tudi mladi iz zamejstva, se pravi tako iz Trsta in Gorice kot iz Celovca, so med drugim zapisali: »Živimo v času in okolju, kjer vsak dan

znova vidimo, kako je svet nenaklonjen življenju (v pravem pomenu besede). Manjka nam LJUBEZNI, tiste resnične, iskrene ljubezni, ki ne preračunava, ki se brez omejitve in pogojev razdaja, ki služi in osrečuje.«

Na ta dogodek so se pripravili na sestankih in z odgovarjanjem na posebno anketno polo, ki naj bi osvetlila, kakšen je danes odnos slovenske mladine do te vrednote. Odgovori ankete še niso znani. Prav gotovo bo zanimivo brati zaključke, saj so organizatorji poskrbeli, da je vprašalna polja šla med kar se da širok krog mladine.

Taka analiza ni smešna. Obratno. Za marsikoga je bila verjetno priložnost, da se je resno spraševal, kaj mu pomeni ljubezen, kako jo doživlja in kaj vse zaobjema ta pojem. Bila je priložnost, da se je človek zamislil o ljubezni do naroda, rodnega jezika, narave. Ljubezni do otrok, staršev, prijateljev, med možem in ženo, dekletom in fantom!

—o—

## 10 let po Morovi smrti

Ministrski predsednik De Mita je v palači Montecitorio počastil spomin predsednika Krščanske demokracije in znanega italijanskega državnika Alda Mora, ki so ga Rdeče brigade umorile pred desetimi leti. Dne 9. t.m. je poteklo natančno 10 let, odkar so v ulici Caetani v Rimu, ne daleč od osrednjega sedeža Krščanske demokracije in komunistične partije, našli v prtljajniku manjšega avtomobila truplo Alda Mora. Ministrski predsednik De Mita je v spremstvu svojih sodelavcev položil najprej venec v ulici Caetani, nato pa imel spominski govor ob prisotnosti predsednika republike Cossiga in predstavnikov demokratskih političnih skupin. Vence v ulici Caetani so položili tudi predsednik senata Spadolini, odposlanstvo komunistične partije in vrsta drugih organizacij ter ustanov. Pokojnega italijanskega politika se je ob 10-letnici njegove nasilne smrti spomnila tudi predsednica poslanske zbornice Nilde Iotti.

## POGAJANJA O ANGOLI IN NAMIBIJI

V sredo ali četrtek so se v glavnem mestu Konga Brazzavillu nadaljevala pogajanja med Južnoafriško republiko in Angolo. Za Južno Afriko sta bila prisotna zunanji minister Botha in obrambni minister Malan. To je zgovoren dokaz, da so pogajanja resna, kar je neki kubanski predstavnik izjavil že prejšnji teden. Takrat so se namreč srečali v Londonu zastopniki Južne Afrike, Angole, Združenih držav in Kube. Razpravljali so o koncu državljanske vojne v Angoli in umiku kubanskih čet iz države. Obenem pa so se lotili vprašanja neodvisnosti Namibije, ki jo upravlja Južna Afrika proti volji Združenih narodov, ki so ji leta 1966 preklicali mandat, tako da je zdaj zadnja kolonija v Afriki.

V Angoli je že 13 let državljanska vojna. Proti levičarskemu gibanju, ki je na oblasti, se bori gverilska organizacija UNITA, ki jo podpirajo Združene države in Južna Afrika. Angolskim oblastem pa pomaga kar 40.000 kubanskih vojakov. Njihov umik je za Južno Afriko pogoj za osamosvojitve sosednje Namibije.

## V pričakovanju...

■ nadaljevanje s 1. strani

tres problematiko svetovnih dimenzij podjetij, kar je tembolj aktualno glede na leto 1992, o katerem smo že govorili.

Kot je povedal v svojem nastopu predsednik Videmske trgovinske zbornice Bravo, je v Furlaniji Julijski krajini skupno 60 tisoč malih in srednjih podjetij, ki predstavljajo silno pomemben gospodarski in socialni dejavnik. Simpozij, katerega udeležence je na začetku pozdravil tudi predsednik deželne vlade Biasutti, je bil organizacijsko dobro pripravljen, za kar je treba še posebej čestitati prirediteljem. O letu 1992, ki bo mejnik v življenju Evropske gospodarske skupnosti, je spregovorila članica delovne skupine za mala in srednja podjetja Francozinja Jocelyne Gaudin, katere izvajanja so bila še posebej zanimiva in aktualna.

# Pred 140 leti smo Slovenci dobili program Zedinjene Slovenije

Pomlad narodov leta 1848 je prelomnega pomena tudi za slovenski narod. Revolucija marca tega leta je namreč omogočila politično dejavnost v Avstro-Ogrski; s tem pa je javno prišlo do izraza tudi slovensko narodno vprašanje. V teh dneh se zato spominjamo 140-letnice prvih slovenskih narodno-političnih zahtev. Skupina slovenskih intelektualcev, ki je živela na Dunaju, je že konec marca leta 1848 naslovila na kranjske deželne stanove posebno spomenico, v kateri je med drugim zahtevala zaščito slovenskega naroda ne glede na deželne meje, ki so ga ločevale. Ze nekaj dni prej pa je celovški stolni kaplan Matija Majar izoblikoval svoj prvi poziv Slovincem, naj ob revolucionarnih dogodkih na Dunaju, ko se je cesar odločil za novo ustavo, skupno nastopijo za dosego svojih pravic. Zahteva po zedinjenju Slovencev pa je bila jasno izoblikovana v pozivu, ki so ga objavile Novice in sta ga sestavila pravnik Semrajc in Globočnik. Oba sta živela na Dunaju. Stolni kaplan Matija Majar je medtem še natančneje izoblikoval svoj narodni program, iz katerega je izhajalo, da so Slovenci narod, zaradi česar bi morali imeti

svoj narodni svet. Medtem je društvo Slovenija, ki so ga ustanovili na Dunaju, izoblikovalo program, v katerem so njegovi podpisniki zahtevali, naj se »politiško razkropljeni narod Slovencev na Kranjskim, Štajerskim, Primorskim in Koroškim kakor jeden narod v eno kraljestvo z imenom Slovenija zedinijo in da ima za-se svoj deželni zbor«. Za slovenski jezik, so zahtevali iste pravice, kot jih ima nemščina v nemških deželah. Slovenščina pa naj se vpelje v šole in javno upravo. Podobna stališča so zavzeli tudi Slovenci v Gradcu in v Ljubljani. Matija Majar pa je natančno določil ozemlje, na katerem živijo Slovenci, pri čemer je upošteval tudi Benečijo.

Zelo jasna zahteva je bila postavljena v Gradcu. Bistvo narodnega preporoda je bila »ukinitev zgodovinskega razkosanja na dežele in združitev slovenskega ozemlja po jezikovni meji v eno deželo in s tem koncentracijo vseh nas v en narod«.

Po glagolu »zediti se«, ki ga večkrat uporabljajo vsi sestavljalci narodnih zahtev, je nastal tudi pojem Zedinjena Slovenija, čemur smo Slovenci v bistvu ostali zvesti do danes.



## Trst - mesto starih

V Trstu bodo konec prihodnjega tedna (20. in 21. maja) priredili vsedrjavni kongres, ki bo posvečen problematiki starih v družbi po letu 2000. Tedaj bo v Italiji nad 13 milijonov ljudi, starih nad 60 let, in nad milijon sedemsto tisoč ljudi, ki bodo presegli 80 let starosti. Pobudo za kongres je dala tržaška pokrajina, ki je s tem v bistvu opozorila, da smo v Trstu že danes priča taki stvarnosti.

Trst je mesto, v katerem je po lanskih statističnih podatkih 30,5 odstotka prebivalcev starih nad 60 let; dobra polovica teh so ženske. 24,4 odstotka prebivalcev je starih nad 65 let.

Sodobni način življenja je bistveno spremenil odnos do tega vprašanja. Pri tem ne gre le za odnos med upokojenci in ljudmi, ki še delajo in torej s svojim delom tudi omogočajo izplačevanje pokojnin in kritje stroškov za zdravstveno službo. Povečana starost prebivalstva odpira vrsto socialnih vprašanj. Na področju zdravstva se je povečalo število bolnikov, ostareli imajo drugačne življenjske potrebe in zanimanja, nastale so nove težave v prevozi, bivanjske potrebe so drugačne, saj ima star človek težave s hojo po stopnicah itd.

Trst je zaradi značilnosti starega mesta postal zanimiv za vso državo. Postal je predmet študije in analize.

Prav je, da poznamo stvarnost, dobro je, če se soočamo z realnostjo družbe, v kateri živimo. Je pa tako gledanje morda ne-življenjsko. Ob skrbi za boljše življenjske razmere za stare ljudi, bi mogoče bilo uместno, ko bi tržaška pokrajina poskrbela za kongres, ki naj bi odpiral nove možnosti zaposlitve, ki naj bi tržaškemu mestu dal novega življenjskega zagona in predvsem več ustvarjalnega in podjetniškega poguma.

Tržaški starčki se nam zdijo še kar živahni in z veliko vero v življenje. Znajo se veseliti in gledati na jutrišnji dan s precejšnjim zaupanjem. Edini problem, nad katerim se pritožujejo, je starost: »Ko bi imel dvajset let manj ...!«

## Uspela letošnja Majenca

Na Gorici v Dolini je od sobote, 7., do torka, 10. maja stal mlaj z okrašenimi »ukradeno« česnjjo na vrhu. Organizatorji majence v Dolini so z letošnjo izvedbo zelo zadovoljni, saj je lepo vreme bistveno pripomoglo k uspehu tega tradicionalnega vaškega praznika. Stevilni obiskovalci Majence, njihovo zadovoljstvo in veselje so prirediteljem, dolinskim fantom in dekletom, v ponos.

Obnovila se je torej tudi letos lepa navada, ki je svoj višek dosegla v nedeljo, ko so na trg prikorakali »parterji« in »parterce« s predsednikom majence Elvisom Hacinom in predstavnicami deklishe na čelu. Najprej so izrazili svojo dobrodošlico in nazdravili s kozarcem domačega vina, nato pa zaplesali ob zvokih ansambla Marelja iz Mengša. Večer se je nato nadaljeval v veselem vzdušju, ob plesu in prigrizku.

V ponedeljek je v Dolini nastopil znani ansambel Agropop, v torek pa je pred podiranjem mlaja igral pihalni orkester Breg.

# 40-letnica Slovenskega dobrodelnega društva v Trstu

Slovensko dobrodelno društvo v Trstu obhaja letos štiridesetletnico svoje ustanovitve. Na občnem zboru 5. maja tl. je predsednik prof. Ivan Artač podal pregled dolgoletnega društvenega delovanja. Od prvotne mnogostranske aktivnosti — prirejanja dobrodelnih, zabavnih in prosvetnih prireditev, izletov, organiziranja mladinskih počitniških kolonij itd. — se je društvo v novih razmerah predvsem posvetilo svojemu izvirnemu namenu: podpiranju socialno ogroženih oseb in še posebno slovenske študirajoče mladine. V tem je prav v letu 1987 doseglo pomemben napredek. Razširilo je svoje tradicionalno Miklavžev-

vo obdarovanje mladih slovenskih šolarjev tudi na Goriško in na Slovensko Benečijo. Razdeljenih je bilo nad 350 zavojev v skupni vrednosti 4.258.000 lir.

V počastitev pokojnega gospodarstvenika Mihaela Flajbana, ki je oporočno zapustil društvu svoje premoženje, je društvo prvič razpisalo in podelilo študijsko stipendijo 2.000.000 lir, ki jo je poimenovalo po pokojniku. Poleg tega je iz istega sklada podelilo trem enkratne podpore po 4.000.000 lir, medtem ko je za ostale socialne podpore izdalo 4.200.000 lir. Tako je v letu 1987 razdelilo v dobrodelne name-

dalje na 8. strani ■

## Koncert mešanega zbora »Hrast« v Štivanu

V petek, 6. t.m., je mešani pevski zbor »Hrast« iz Doberdoba, ki ga vodi Hilarij Lavrenčič, nastopil v novi cerkvi v Štivanu. Koncert je bil res glasbeni dogodek. Spored je bil isti, kot ga je zbor naštudiral za jubilejni koncert ob 20-letnici društva »Hrast«; potrdil pa je, da si je zbor postavil visoke cilje, ki pa istočasno navdušujejo pevce in njihovega pevovodjo, da temeljito in z navdušenjem delajo.

Zbor ima že dolgoletno tradicijo, saj je pod vodstvom Karla Lavrenčiča veliko nastopal tudi v preteklih letih. Z novim dirigentom pa je prerasel ozke krajevne razmere in se po našem mnenju razvil v enega najboljših slovenskih zborov v zamejstvu. To je potrdil tudi na koncertu v Štivanu.

Posebno prepričljiv je bil zbor v prvem delu. »Jutranja pesem« Adama Bohirča, ki jo je priredil Matej Hubad, je pripravila poslušalstvo, da je lahko zbrano, a s srhom poslušal »Liturgijo sv. Janeza Zlatousta« op. 41 Pjotra Iliča Čajkovskega. Odlični tenorist je s svojo solo vlogo bistveno prispeval k učinkovitosti in dovršenosti zbora, ki je zelo dobro odgovarjal na dirigentove želje.

Po krajšem odmoru se je drugi del sporeda začel z Lavrenčičevo priredbo Prelovcjeve pesmi »Oj, Doberdob«. Dva zbora, kvintet na koro in zbor pred oltarjem, sta

učinkovito odpela to pesem. Sledile so tri priredbe koroških pesmi Hubadova »Nmau čriez jizaro«, Mirkova »So še rožce u hartelnu« in Kernjakova »Rož, Podjuna, Zila«. Zelo lepo je zbor zapel tudi Pahorjevo priredbo ljudske »Pa se sliš«. Za konec je zbor pripravil dve zahtevni skladbi Stevana Mokranjaca: »X. Rukovet« in »Primorske napjeve«. Tako ritmično kot intonano zahtevne pesmi je zbor prepričljivo vzdržal do konca koncerta, ko se je od navdušenega občinstva poslovlil s ponovitvijo odlomka iz »Liturgije«.

Zbor »Hrast« je s tem sporedom nastopil še v nedeljo, 8. t.m., v Števerjanu. Tako pevovodji kot pevcem moramo čestitati za oba koncerta. Priznanje gre tudi organizatorjem, župnijski skupnosti Devin-Štivan in Fantom izpod Grmade ter Dekliškem zboru Devin, ki so omogočili lepo glasbeno doživetje.

—o—

DRUŠTVO NARAVOSLOVCEV IN TEHNIKOV »TONE PENKO« prireja v petek, 20. maja, predavanje univerzitetne profesorice Loredane Rizzi Longo na temo »Aerobiologija v naši deželi«. V svojih izvajanjih, ki bodo opremljena z diapozitivi, se bo predavateljica ustavila predvsem na alergenih vrstah peloda. Predavanje bo v Trstu, v Peterlinovi dvorani v ulici Donizetti 3, s pričetkom ob 20.30.

## Načrti za ureditev Sosljanskega zaliva

Predsednik družbe FINSEPOL dr. Quirino Cardarelli je sporočil, da bodo v prvih desetih dneh meseca junija predstavili načrte za ureditev Sosljanskega zaliva. Vest je posredoval v petek, 6. t.m., na sestanku, katerega se je udeležil minister za trgovinsko mornarico Prandini, prej pa se je srečal z voditelji družbe FINSEPOL. Minister si je nato ogledal tudi Sosljanski zaliv. Na sestanku so bili prisotni tudi župan občine Devin-Nabrežina Brezigar, predsednik tržaške Trgovinske zbornice ing. Tombesi in poslanec Coloni.

Dr. Cardarelli je prikazal glavne smernice načrta in upravnega programa, še posebno pa je poudaril turistični aspekt po-

bude, ki predvideva gradnjo velike gostinske strukture na območju kamnoloma, gradnjo rekreacijskih in športnih objektov ter dokončno ureditev navtičnega pristanišča. Župan Brezigar je podčrtal pripravljenost občinskega sveta, da podpre to pobudo, še posebno kar zadeva časovne roke za izdajo potrebnih koncesij.

Minister Prandini je z zanimanjem sledil razlagi ter pozitivno ocenil celotno pobudo. Zagotovil je, da bo poskrbel za hitrejšo preučitev dokumentov lastne kompetence — posebno v zvezi s koncesijo zemljišč, ki so državna last — ter tako prepričal morebitna zavlačevanja, ki bi utegnili bremeniti pobudo.



# Od Sarajeva do Budve

Ker se bliža čas odprtja novega sedeža in bodo potrebe po novi delovni sili narasle

## Hranilnica in Posojilnica Opčine-Trst

razpisuje

usposobljenostne izpite za uradnike/ce prve kategorije v smislu čl. 5 kolektivne delovne pogodbe za uslužbence hranilnic in posojilnic.

Trenutno je nepokrito eno delovno mesto. Pogoji za pripustitev k usposobljenostnemu izpitu so naslednji:

1. Fakultetna diploma iz ekonomije ali prava oziroma diploma, ki je po obstoječih predpisih enakovredna ali
2. Diploma višjih srednjih šol s petletno delovno prakso. Prednostno se bo upoštevala praksa iz sektorja za zunanjo trgovino oziroma delovna doba pri de-narnem zavodu ali zavarovalnici.
3. Starost: največ 40 let.
4. Program usposobljenostnega izpita predvideva slovensko in italijansko pisno nalogo splošne gospodarske ali finančne narave oziroma iz knjigovodstva ali bančnega poslovanja in ustni razgovor. H kolokviju bo pripuščen, kdor bo prejel pozitivno oceno pri pisnem izdelku. Ustrezna navodila so na voljo v tajništvu Hranilnice in Posojilnice.
5. Prošnjo na prosti polji je treba predložiti, osebno ali po pošti, v tajništvu Hranilnice in posojilnice do 20. maja 1988.

Cas razporeda bo zainteresiranim javljen naknadno.

Po zaključenih izpitih bo izpitna komisija predložila Upravnemu svetu Hranilnice in posojilnice seznam pozitivno ocenjenih, iz katerega se bodo črpali novi uslužbenci.

Ob danih pogojih bo stekel tudi dogovor o ustreznem morebitnem pospešenem napredovanju.

Upravni odbor

## CESARICA CITA IMA 96 LET

Zadnja evropska cesarica Cita je 9. t.m. v domu za ostarele v švicarskem kraju Zizers sredi otrok in vnukov praznovala 96. rojstni dan. Cita, ki je iz italijanske plemiške družine Borbone-Parma.

Tudi letos je Zavod za šolstvo SRS organiziral in nudil goriškim in tržaškim maturantom slovenskih višjih šol izlet po Jugoslaviji. Prvi cilj našega potovanja je bilo Sarajevo, mesto, ki ni nikogar pustilo ravnodušnega. Glavno mesto SR Bosne in Hercegovine obdajajo strmi gorski vrhovi Bjelašnice, kjer so leta 1984 bila smučarska tekmovanja olimpijskih iger. Središče mesta je bila že od samega začetka čaršija; vse se je stekalo na njen glavni trg — Baščaršijo. Tu stojijo še danes številne obrtniške trgovinice filigrana, usnjenih in lesnih izdelkov in mnoge bogato obložene slaščičarne s tipičnimi pecivi.

Štiri stoletja turške nadvlade so pustila za sabo svojo kulturo in muslimansko vero, tako da pripada večina prebivalcev tej veroizpovedi in časti svojega boga v številnih džamijah.

Naše navdušenje, radovednost in zanimanje so nas nato vodili mimo Jablanice in Mostarja do jadranske obale. V Jablanici smo se ustavili ob Neretvi, saj je bila tu znana partizanska bitka.

Po poti smo si ogledali tudi veličastni »zaščitni znak«, kot je mostarski Stari most, ki z enim samim elegantnim lokom sega čez reko Neretvo. Ob njenem desnem bregu je tudi stara čaršija — Kujundžiluk s svojimi delavnicami in prodajalnicami, s cesto, tlakovano z debelim kamenjem, in prostorčkom, kjer se postane in pogleda most, pogosto je od tod videti, kako se pogumni mladeniči poženejo z njega v Neretvo.

Končno smo prišli do Jadranskega morja! Kako je tu voda bistra in čista! Nad številnimi otočki in fjordi se dvigajo puste, kamnite, kraške vzpetine. Morje se v tridesetih kilometrih najbolj zajeda v kopno v Boki Kotorski, ki je sestavljena iz štirih zalivov.

Medtem ko smo občudovali te naravne lepote, smo dospeli do turističnega naselja Slovenska plaža. Od tu smo v naslednjih dveh dneh šli na Skadarsko jezero in v Cetinje.

Skadarsko jezero je največje na Balkanskem polotoku, ob njem rastejo le red-

ke rastline in živijo maloštevilne ptice, v njenih vodah pa plavajo različne vrste rib.

Cetinje se še danes baha s slavno preteklostjo, kateri je dal najvažnejši pečat cerkveni poglavar, vladar in pesnik Peter II. Petrovič Njegoš. V tej »kamniti čaši« si je namreč zbral prestolnico svoje države in dvignil njeno važnost na svetovno ravnen, tako da so v začetku tega stoletja evropske države kar tekmovali, katera bo zgradila lepšo ambasado. Tedaj se je odlično izkazala tudi Italija.

Iz Cetinja je čudovit pogled na masiv Lovčena, ki ni najvišja črnogorska gora, je pa najznamenitejša, saj stoji na enem izmed dveh vrhov mavzolej Njegoša. Tako je bila izpolnjena njegova želja, da bi bil pokopan na Jezerskem vrhu, od koder bi lahko gledal na vso Črno goro in morje. Zadnji dan izleta pa smo posvetili Dubrovniku — »čarobni kamniti skrinji«: stisnjeno mesto na tako majhnem prostoru znotraj mestnih zidov, a razkošno v gradbeništvu. Njegovo zgodovinsko ozadje nam izpričuje izredna lepota, ki se še danes zrcali v valovih Jadranskega morja.

Čutim dolžnost, da se v imenu vseh udeležencev iskreno zahvalim Zavodu za šolstvo SRS za nepozaben izlet. Videli smo namreč kraje, ki nam bodo ostali vedno v spominu zaradi njihove izredne naravne lepote in vabljivih modernih letovišč.

O.

## PODPORA TUDI GLASBENI MATICI

Na svoji zadnji seji, prejšnji četrtek, je tretja stalna komisija za kulturo in šport, ki ji predseduje deželni svetovalec SŠk dr. Drago Štoka, med drugim razpravljala o zakonskem osnutku v podporo privatnim glasbenim šolam, ki ga je pripravil svetovalec Pagura (KD). Prvotno besedilo je predvidevalo podpore samo tistim zasebnim šolam, ki delujejo v pokrajinah Gorice in Pordenon ter v oddaljenih krajih videmske pokrajine. Predsednik komisije dr. Štoka je predlagal, da bi se podpora raztegnila na vse zasebne glasbene šole v deželi Furlaniji-Juljski krajini, s čimer naj se omogoči tudi Glasbeni matici, da pride do rednega deželnega prispevka. Predlog je komisija sprejela in bo že v tem tednu deželna zbornica dokončno sklepala o tem zakonu in ga po vsej verjetnosti odobrila.

## STIKI MED POBRATENIMA OBČINAMA

Delegacija devinsko-nabrežinske občine, ki so jo sestavljali župan Brezigar, odbornica za kulturo prof. Terčon in občinska svetovalka ga. Greblo, je v petek dopoldan obiskala Buje, kjer se je udeležila praznovanja ob občinskem prazniku pobratene občine Buje. Devinsko-nabrežinska občina je ob tej priložnosti sodelovala pri kulturnem sporedu, v katerem je sodelovala pesnica Tatjana Rojc in kitarist Igor Starc, poleg tega je znani nabrežinski kamnosek Milan Pernarčič odprl lastno razstavo v predverju bujskega kulturnega doma.

## Ljudske razlage o imenih iz Brd

Zgodovinski krožek na osnovni šoli Dobrovo v Brdih je pred kratkim izdal v razmnoženini Razlagalne pripovedke o nastanku imen briških vasi in sel, kakor jih je bila oblikovala ljudska domišljija, ali pa imajo tudi resnično zgodovinsko ozadje.

Pri nekaterih imenih gre za resnično zgodovinsko ozadje, pri drugih pa so o imenih nastale legende. Nekatera pa se nanašajo na krajevne posebnosti.

Iz zbranega gradiva je mogoče dobiti tudi mnogo podatkov za narodopisje, npr. o tem, da je tudi cerkev v Dolenjem Cerovem ena od tistih, ki so opasane z verigami. Ime vasi Ceglo povezujejo ljudje z zidaki, s »ceglom«. Ime Kojško naj bi bilo v resnici Konjsko, potem ko je dal cesar s konji razčetreriti tamkajšnjega hudobnega grofa. V Noznem naj bi star možak v

globoki jami izkopal zlat nož. Skratka, zbrane razlage kažejo na bogato ustvarjalno domišljijo kmečkega človeka. V Kozarnem naj bi grof imel npr. celo kozo iz zlata.

Razmnoženina je opremljena z umetniško dognanimi grafikami in je tudi s tega vidika povsem izvrnna zamisel.

Kar zadeva vzgojo doraščajočih, pa je toliko bolj pomembna, saj so učenci sami sodelovali pri zbiranju pripovedk in legend o imenih svojih vasi. V plazu od tujevanja, ki ga prinaša v njihovo psiho zlasti vsakdanja televizija, celo večinoma v tujem jeziku, pa je ta način najbrž eno najbolj učinkovitih sredstev, s katerimi mladini vzbudimo ljubezen do domačih krajev in lastne dežele.

š.



# IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

## Zbornik »Na pragu tretjega tisočletja« posvečen vprašanjem slovenske prihodnosti

Na slovenskem knjižnem trgu se je pred nekaj meseci pojavila zanimiva knjiga, ki jo je izdala in založila Mohorjeva družba v Celju. V resnici gre za zbornik s pomenljivim naslovom »Na pragu tretjega tisočletja«. Knjigo je uredil Jože Strgar, ki ji je tudi napisal spremno besedo. V njej med drugim pravi: »Zamisli te knjige je tako, da spodbuja posameznike v njihovi individualnosti; da vsak preišči in sporoča misel, poglede iz svojega miselnega sveta, iz svojih spoznanj, izkušenj, vizij«.

Res je ta namen uspel, saj objavlja zbornik prispevke 25 piscev, ki so si tako po svojih zanimanjih, kot tudi po pripadnosti različnim zemljepisnim stvarnostim ter prepričanem resnično različni. Vsak posamezni objavljeni esej bi zaslužil podrobno analizo, saj gre za ljudi, ki so med nami poznani kot priznani znanstveniki, strokovnjaki, umetniki in misleci.

V branje zbornika nas uvede prispevek z naslovom »Slovinci skozi čas«, ki ga je napisal zgodovinar Vasilij Melik. Na sintetičen, a pregleden način je orisal slovensko preteklost od naselitve do konca druge svetovne vojne. Sledi zapis pisatelja Alojza Rebule o »Izvirih slovenske duhovnosti«. Tudi Rebula oslanja svojo slovensko duhovnost na zgodovinsko zavest in bralca opozarja na vsa bogastva duha in značaja, ki oblikujejo slovenskega človeka. Slovensko narodno vprašanje s filozofskega stališča obravnava filozof Ivan Urbančič v študiji »Kaj je pravzaprav narod«. Uvodoma utemeljuje, zakaj je v sedanji slovenski družbi vprašanje naroda spet aktualno. V nadaljevanju analizira številne razsežnosti pojma narod. Vprašanje reševanja nacionalne problematike obravnava tudi prispevek so-

ciologa Dimitrija Rupla, ki je to svoje razmišljanje naslovil »Vaje, naloge in popravni izpit iz slovenskega narodnega vprašanja«. Pisatelj Marjan Rožanc razpravlja o »Slovenskem modelu naroda in Jugoslavije«. Zelo zanimiv in v nekem smislu perspektivno in stvarno zazrt v prihodnost je prispevek Jožeta Pučnika »Slovenija doma in na tujem«. Še posebej so dragocene misli, ki jih posveča vprašanju, kaj bi morali storiti, da se Slovenci na tujem ne bi izgubili. O stanju Koroških Slovencev na pragu tretjega tisočletja razmišlja ravnatelj celovške zvezne gimnazije Reginald Vospernik.

Temeljito in poglobljeno je razmišljanje pisatelja Borisa Pahorja z naslovom »Ogroženost skupnosti (manjšin) na prelomu tisočletja«. France Bučar pa piše o mestu, ki ga ima slovenski narod v Evropi. Matjaž Kmecl v zapisu »Prihodnost kot želja in resničnost« izraža upanje, da bomo Slovenci bolj »samozavestno in obenem dovolj sproščeno in neobremenjeno odprti v svet«. Pravnik Janez Kranj v svojem prispevku »Pravna država — cilj ali utopija?« spodbuja k preiščevanju o problemu pravne države (in pravne kulture nasploh). Filozof Anton Stres pod naslovom »Od samovolje do svobode« piše o sedanjem stanju slovenskega človeka v luči kar se da široko obdelanega pomena pojma svoboda. Vreden globokega premisleka je zapis Tineta Hribarja o »Duhovni prostosti Slovencev«. V bistvu gre za to, če človek skrbi za duhovno prostost posameznika, se bo to odražalo v širši družbi. Vlado Sruk razmišlja o »Slovenskem šolstvu na pragu tretjega tisočletja«, gre za temeljno vprašanje za prihodnost slehernega naroda, tudi slovenskega. O »Kulturi v narodu« razmišlja Ju-

stin Stanovnik. Slikar in duhovnik Marko Rupnik razmišlja o tem, da »Umetnost terja v narodu alternativo«. Zgodovinar Vlado Habjan je za zbornik analiziral vlogo slovenske Cerkve v zgodovini naroda. Psiholog Hubert Požarnik se v svojem prispevku zavzema »Za nov civilizacijski in kulturni načrt«. Geograf Lojze Gosar piše o »Virih za naše preživetje«, s tem misli na smeri, v katere se bo predvidoma lahko razvijala Slovenija v naslednjih desetletjih. Podobne poglede predstavlja agronom Jože Maček v prispevku »Perspektive biotehnične revolucije«. Strojnik Marko Kos piše o »Tehnični revoluciji sedanjosti in prihodnosti«. Gre za zelo zanimiv prispevek, ki bralca opozori na pomen tehničnega znanja v sodobnem svetu. Zanimivo je tudi razmišljanje »Družina, družba, narod — kam nas vodi pot«, ki ga je objavil sociolog Nace Polajnar. Teolog Edo Kovač pa se loteva zelo važnega vprašanja za slovenski narod, ki ga jasno zastavlja vsem, ko se sprašuje »Ali bomo še rojevali otroke?« Ljubljanski nadškof in slovenski metropolit Alojzij Šuštar na koncu zbornika razmišlja o vlogi »kristjana v procesu humanizacije sveta«.

—o—

## Premiera Jančarjevega Dedalus v ljubljanski Drami

Slovenska književnost se je obogatila z novim dramskim tekstom. Slovenska Talia je 6. t.m. pristvovala v Drami Slovenskega narodnega gledališča krstni izvedbi drame Draga Jančarja »Dedalus«. Ze sam naslov nas neizogibno spominja na antični mit o slovitem grškem arhitektu, graditelju znamenitega labirinta, ki ga je kralj Minos dal postaviti na otoku Kreti za Minotavra. Ker je Dedalus svetoval Ariadni, kako naj pomaga Tezeju iz labirinta, ga je kralj Minos dal zapreti skupaj s sinom Ikarom v labirint. Na to antično usodo se je torej navezal Drago Jančar, da spregovori o vnetem revolucionarnem arhitektu, ki mora zgraditi zapor, na zadnje pa sam konča v njem. Dedalus je za Dramo režiral Zvone Sedlbauer, dramaturg pa je bil Boris Novak. V naslovni vlogi nastopa Radko Polič.

Drago Jančar, dramatik in pisatelj, je gotovo eden najbolj učinkovitih slovenskih piscev dramskih tekstov. Dedalus, ki so ga 6. t.m. prvič uprizorili, je zadnji del trilogije »Disident Arnož« in »Briljantni valček«. Ljubljansko mestno gledališče uprizarja njegov gledališki tekst »Klementov padec«. Napisal pa je še eno dramo, ki ji je dal naslov »Zalezujoč Godota«. Tekst je dobilo v vlogled vodstvo Slovenskega stalnega gledališča v Trstu in obstajajo torej možnosti, da bomo to Jančarjevo novost lahko gledali v prihodnji sezoni na odru tržaškega Kulturnega doma.

Drago Jančar, ki je sicer tudi urednik in tajnik pri Slovenski matici, je uspešen pisec proznih tekstov. Kritika je zelo pozitivno ocenila njegovo knjigo esejev »Terra incognita«, ki jo je objavila lani ustanovljena založba Wieser. V tej knjigi je spregovoril o vrsti družbenih in političnih vprašanj, o srednjeevropskem prostoru, o književnosti in o slovenski zdomski stvarnosti. Njegovi deli »Severni sij« in »Pri Mariji Snežnici« sta doživeli tudi prevod in objavo v nemščini. Podobne mednarodne uspehe pa je žel z dramo »Briljantni valček«.

## Mariborsko gledališče z Wilderjevo komedijo Ženitna mešetarka

Gledališka sezona se tudi pri nas bliskoma bliža koncu, vodstvo naše odrske hiše pa je v predpoletnem obdobju poskrbelo za ogled komedije, katere namen je predvsem zabavati, ali kot pravi Barnaby ob koncu: »avanturo preizkušiš tako, da takrat, ko si sredi nje rečeš: o, zdaj sem padel v strašno godljo, ko bi zdaj lahko lepo v miru sedel doma. Ko pa sediš v miru doma, si želiš, da bi imel avanturo«.

Ameriški dramatik Thornton Wilder, ki je umrl pred 14 leti, je temo povzel po avstrijskem avtorju prejšnjega stoletja Johanu Nestroyju in jo priredil za ameriški okus. Natisnjena je bila leta 1939 z naslovom »Yonkerški trgovec«, narkar jo je avtor predelal in ji leta 1954 dal naslov »Ženitna mešetarka«, temo pa je uporabil tudi za film in glasbeno komedijo »Hello Dolly«. Vsebinska je dokaj preprosta. Trgovec iz Yonkersa namerava dobro oženiti nečakinjo in ker je vdovec, najti tudi sebi primerno ženo. S svojimi po drejenimi je strog, zato se pomočnika istega dne, ko se z nečakinjo odpelje v New York, odločita za obisk vele mesta in upanju na avanturo.

Mladi režiser Branko Kraljevič je poantiral položajsko komiko nastopajočih, dal predstavi sprejemljiv ritim in s scenografom Nikom Matulom dosegel enotnost zasnovanega igralskega razpona. Glavno vlogo trgovca iz Yonkersa je odigral stari znanec naše gledališke publike Stane Starešinič, ki je zadirčnemu, sitnemu, egoističnemu trgovcu srednjih let pridal povsem verjetnostni značaj. Ženitno mešetarko Dolly Levi, ki jo je v filmu krila Doris Day, je dokaj prepričljivo podala Milena Muhič. Še posebej pa je izstopal par trgovčevih pomočnikov Corneliusa Hackla in Barnabyja Tuckerja. Hackla je v mariborski postavitvi kril Vlado Novak, Tuckerja pa kot gost Roman Končar, ki je sicer član ljubljanske Drame. In prav Končarjev Tucker je bil morda najbolj precizno zastavljena in izdelana vloga, čeprav se nam je Končar v tej sezoni že predstavil s svojo inventivnostjo in bogato kultiviranim igralskim darom v Brechtovem delu, s katerim je ljubljanska Drama gostovala proti koncu preteklega leta pri nas.

S. R.



## Sodobno kmetijstvo

# Okrasni vrt v maju

Okenske police, balkone in terase zapolnimo z zasajenimi zabožki. Na prosto postavimo poleg grmičastih in visečih pelargonij tudi petunije, fuksije, žametnice, škrlatne kadulje. Svežemu zraku in soncu pa izpostavimo tudi ankube, oleandre, pasijonke, citronovce. Na prosto sejemo enoletnice: grobeljnik, ostrožnik, kapucinček, žametnice, za presajanje aster, cinij in verben.

Gomolje dalij sadimo po 70 do 100 cm narazen. Koreninski vrat s spečimi očesci naj bo le malo pod površjem zemlje. Gladiole sadimo do 10 cm globoko, da se težka cvetna stebela ne prevrnejo. V drugi polovici maja pa sadimo na prosto nakaljene indijske kane, gomoljne begonije, fuksije in pelargonije. Gomoljne begonije se bolje počutijo nekoliko bolj v senci, pelargonije in petunije pa imajo rade veliko sonca.

Med vrtnicami moramo zemljo rahljati, pri tem pa pazimo, da ne polomimo mladih poganjkov. Na novo posajene vrtnice redko, a temeljito zalivamo, a ne po listih. Trosimo rudninska gnojila, a ne dodajamo preblizu sadik, da jih ne bi požgali. Gnojila plitvo podkopljemo. Odstranimo divje izrastke. Ko zrastejo prvi listi, začnemo preventivno škropiti, kar delamo med vso rastjo do oktobra v presledkih 7 do 14 dni.

Če nameravamo zemljo med vrtnicami prekriti, to še vedno lahko storimo. Za prekrivanje izberemo zdrobljeno šoto ali mla-

do pokošeno travo. Delajmo previdno, da ne polomimo nežnih poganjkov.

Zdaj ko se rastline hitro vraščajo, je najboljši čas za sajenje iglavcev in zimzelenih listavcev. Pri delu ne skoparimo z vlažno šoto in kompostnico in večkrat temeljito zalijmo.

Vrtno trato kosimo, gnojimo in v suši zalivamo. Odstranjujemo trdovratne plevelce, kot so regrat, osat in drugi. Narcise pokosimo šele, ko po cvetenju dozori in začno listi rumeneti.

Sadno drevje je začelo intenzivno rasti. Razvijajo se listi, cvetovi in tudi plodovi. Po cvetenju lahko ocenimo, kakšen bo pridelek in se lahko odločimo za zadnje gnojenje ali dognojevanje z dušičnimi gnojili. Količino gnojila odmerimo glede na dosedanje gnojenje. Pri tem upoštevamo dodan hlevski gnoj in kompost, za stirko ter umetna gnojila. Ob tem upoštevamo rast, starost drevesa, razvoj ter pridelek, ki ga po cvetenju pričakujemo. Dodamo vsakemu drevesu od pol do 5 kg dušičnega gnojila. Glede na zemljo lahko gnojimo v dveh obrokih. Potresemo ga široko pod krošnjo in dobro zakopljemo v zemljo.

To opravimo pred dežjem, da bo izguba hranilnih snovi manjša.

V maju in juniju so poletna škropljenja za pridelek pglavitnega pomena. Predvsem spomladi se pokaže vrsta boleznih in škodljivcev, proti katerim so učinkovita le pravočasna škropljenja s strokovno izbranimi škropivi. V nasprotju z zimskim zdaj

škropimo na list, tako da se škropivo razprši v zelo drobne kapljice oziroma meglo, da na vejicah ostane tanka plast škropiva. Če so kapljice predebele in jih je preveč, se na listu zberejo in odtečejo, tako da škropljenje ni dovolj učinkovito.

Pomembna sta čas škropljenja in stopnja rasti rastline. Med škropljenjem moramo paziti, da ne poškopimo cvetov z insekticidi, ki so strupeni za čebele. V tem času škropimo z vso previdnostjo s herbicidi proti plevelom. Škropimo le v mirnem vremenu. Škropilnico dobro očistimo in posušimo.

Če imamo v nasadu oskrbovano travno rušo, je tudi čas za košnjo. Kosimo vsakih 10 do 14 dni, ko trava zraste 10 do 15 cm visoko. Če pa zemljo pod drevesi obdelujemo, skrbimo za to, da je vedno zrahljana, brez plevela in nima skorje, ki se naredi po dežju in prepreči izhlapevanje vlage iz zemlje.

Pregledamo cepljena, precepljena in pomlajena drevesa. Če so se na njihovih cepičih razvili cvetovi, jih odstranimo, da ne ovirajo razvoja in rasti žlahtnih poganjkov. Odstranimo tudi cvetje na mladih, prvo leto rastočih drevesih. V suši in pri poznem sajenju taka drevesa tudi zalivamo. Če so že pognali na cepljenih in precepljenih ali premostitveno cepljenih drevesih poganjki iz podlage, odstranimo predvsem tiste, ki rastejo blizu cepljenega mesta ali pod njim. Če pa so poganjki na cepiču slabši, jih pustimo rasti še določeno dobo, da se cepič okrepi, in jih odstranimo pozneje ali v prihodnjem letu.

Nekatere zgodnje sorte jagod na Primorskem obiramo že v začetku maja, konec meseca in prihodnji mesec pa tudi v

dalje na 8. strani ■

LEV DETELA

## Dunajski valček

### 19 za izgubljeno preteklost

Roman desetih srečanj in pričakovanj

»Veste, gospod Lebič, poleg kulturnih nastopov so Slovenci tedaj prirejali različna praznovanja. Gasilsko, cerkveno, telovadno prireditve ... Še vedno slišim lepe slovenske cerkvene pesmi, ki jih je pel mešani zbor ... Telovadci so vsako poletje hoteli pokazati, kaj znajo ... Ko se je cesar Franc Jožef mudil v Gradcu in pozneje v Ljubljani, so Slovenci priredili posebno proslavo ... Medtem ko je cesar rezidiriral v ljubljanskem hotelu Slon in se vozil po mestu in okolici, so ljubljanski meščani kar trumoma hodili v hotel na 'cesarsko kosilo'.«

Sternberg je za trenutek obmolnil in me veselo pogledal.

»Abonirali so tako imenovani cesarski podobed!«

Grof se je glasno zasmel.

»Ista hrana, kot za cesarja ... Kuhana govedina, zelenjava, krompir ... Medtem ko je dobri cesar tam zgoraj okušal enostavne dobrote kosila, so isto hrano vrli meščani na 'Cesarskem podobedu' pri Slonu hvalili z vnetim podložniškim navdušenjem.«

Zdaj me je že kar izzivalno pogledal.

»Cesarjev obisk je valoval širom po kranjski, koroški, primorski in štajerski deželi ... Tudi ob Dravi so priredili posebno veselico ... Z godbo na pihala, s plesom in s kulturnim programom ... Z očetom sva se zvečer pojavila v slovenskem domu ... Družba je bila že zelo dobro razpoložena ... Nazdravljali so slovenskemu rodu ob Soči, Savi in Dravi in srebali zlato vinsko kapljico iz goric ob Ljutomeru in Jeruzalemu ... Veselična dvorana je bila okrašena s cvetjem in zelenjem ... Na vidnem mestu je stal oder za cesarski srečolov ... Glavna nagrada: prašiček ...

Ko sem z očetom vstopil v precej zakajen prostor, so se ravno na hrupen način igrali šaljivo pošto ... Že precej vinjeni navzoči, sedeči pri različnih mizah, so si namreč med seboj dopisovali ... Pošto prav neumne vsebine so oddajali v cesarsko rumen nabilnik ... V zabožek. Pisma, naslovljena na različne dame in gospode, so skrbela za stalno dobro voljo ... K mizam jih je nosil našemljen možakar z veliko poštno torbo na rami — in v smešni pustni uniformi ... Ko naju je predsednik prireditve zagledal, se je globoko priklonil, pa tudi družba je za trenutek utihnila ... Predsednik je spoštljivo pozdravil blagorodnega gospoda grofa in njegovega sina in se z veliko vnemo zahvalil za veliko čast, ki jo je ta s svojim obiskom izkazal ... Kot gospod župnik tudi gospod grof skrbi za trajni napredek naše ljubljene domovine, naše drage očetnjave ... Krasna železniška postaja in velepomembna železna cesta, ki vodi v velika mesta, med drugim v Budimpešto in na Dunaj, nam je v diko, čast in ponos ... Mesto bo gospodu grofu za njegovo pomoč v dunajskem državnem zboru trajno hvaležno ... Dokazal je, da je s svojo odlično rodovino del nas vseh, našega mesta in — tu se je govornik nekoliko ustavil — tudi Slovencev ... Družba je zavpila »Živio«, oglasila se je vzpodbudna slovenska pesem, moj oče pa se je s poklonom zahvalil za pozdrav in se usedel na časten prostor k lepo pogrnjeni mizi ... Med nazdravljanjem in napijanjem so zdaj potekale različne družabne igre, na primer tista, na katero se še vedno, po tolikih desetletjih popolnoma drugačnega časa, še vedno živo spominjam ... Imenovala se je, čakajte, da se prav spomnim ... Rekli so ji ameriški zapor ... Nekje v kotu veselicega prostora so iz desk napravili prostor, ki je imel zamrežena okna in klopi za kaznjence ... Pravila igre so bila zelo preprosta: vsak gost je na veselici lahko z zaporom kaznoval kogarkoli je želel ... Vendar je za to svojo odločitev potreboval denar ... Svoj zaporni nalog je moral namreč plačati policaju, oziroma ječarju. Zaporniku so v zaporu sicer, če je želel, postregli s hrano in pijačo ... Za to razkošje pa je moral plačati več kot ostali obiskovalci veselice ... Kaznovani je bil v zaporu



### SPORED PRIREDITEV V MAJU V KULTURNEM DOMU V GORICI

12. (četrtek) ob 20.30: Predstavitve publikacije »Pri slovenski manjšini v Avstriji in Italiji«. Izdala Slovenska akademija znanosti in umetnosti. Prireditelj: Narodna in študijska knjižnica, Ljudska knjižnica D. Feigel in Kulturni dom.

13. (petek) ob 21.00 Glasbeni večer »GRUPPI BLUS«. Prireditelj: Zadruga MITT.

22. (nedelja) ob 8.30: Športno srečanje poštinih delavcev (Gorica, Nova Gorica, Kranj in Koper). Prireditelj: Dopolavoro P.T. iz Gorice.

23. (ponedeljek) in 24. (torek) ob 20.30: Gledališka predstava (Naslov predstave bomo naknadno sporočili). Prireditelj: Slovensko stalno gledališče iz Trsta.

27. (petek) ob 20.30: TELOVADNA AKADEMIJA ob 25-letnici SZ DOM. Prireditelj: SZ DOM (Gorica).

28. (sobota) ob 21.00: Glasbeni večer »GRUPPI BLUS«. Prireditelj: Zadruga MITT.

### OKRASNI VRT V MAJU

#### ■ nadaljevanje s 7. strani

višjih področjih. Če jagode gojimo na črni foliji in pod plastičnimi tuneli, dozorijo 10 do 14 dni prej. Če pa jagod ne gojimo na črni foliji, je prav, da jih pred zorenjem podložimo z lesno volno, slamo ali podobnimi materiali, da jagode ostanejo čiste. Jagode obiramo za svežo uporabo ali trg s peclji, tako da ostane meso nepoškodovano. Češnje za trg obiramo s peclji, za takojšnjo predelavo pa tudi brez pecljev, ker je obiranje hitrejše.

Z. T.

### 40-LETNICA SLOVENSKEGA DOBRODELNEGA DRUŠTVA

#### ■ nadaljevanje s 4. strani

ne skupno 11.658.000 lir. Za kritje teh izdatkov je društvo zbralo in dobilo 8.840.000 lir prispevkov javnih ustanov, podjetij in zasebnikov, preostalo razliko pa je krilo s čistim dohodkom svojega premoženja. Na občnem zboru Slovenskega dobrodelnega društva se je predsednik toplo zahvalil vsem podpornikom, ki društvu omogočajo njegovo uspešno delovanje.

V tekočem letu 1988 bo Slovensko dobrodelno društvo še izpopolnilo in razširilo svoje udejstvovanje, med drugim bo podelilo še eno študijsko štipendijo. Svojim dolgoletnim članom in prijateljem bo o vsem poročalo jeseni na posebni jubilejni prireditvi.

### PAPEŽ V BOLIVIJI

Po pastirskem obisku v Urugvaju, ki velja za najmanj cerkveno in najbolj evropsko državo južne Amerike, začenja papež Janez Pavel II. obisk v Boliviji. To je država, ki je velika za štiri Italije, ima pa 6 milijonov in pol prebivalcev. Samo 5 odstotkov prebivalcev je belopolnih. Vso gospodarsko in politično moč imajo tri družine, ostalo prebivalstvo pa je v ogromni večini izredno revno. Najvišja srednja starost znaša komaj 47 let, otroška umrljivost pa je najvišja v Južni Ameriki. Bolivija se v znatni meri preživlja s pridelovanjem kokaina, kar je ne samo svojska tragika, temveč tudi vzrok za propadanje ljudstva. V 163 letih neodvisnosti je država doživela 190 državnih udarov.

### PEKOČ PORAZ ZA KANCLERJA KOHLA

Zahodnonemški kancler Kohl je po pekočem porazu Krščansko demokratske stranke na deželnozborskih volitvah v Šlezviku-Holsteinu sklical najvišje predstavnike svoje stranke za pregled političnega položaja v državi.

Krščanska demokracija je prvič v 38 letih izgubila oblast v omenjeni deželi in jo prepustila socialnim demokratom. Poleg tega je to prvi večji uspeh opozicije, ki je zadnje mesece doživela vrsto nazadovanj.

Na predčasnih volitvah so socialni demokrati prejeli 54,8% glasov, medtem ko so jih imeli lani 45,2%. Zdaj imajo 46 poslancev, prej 36. Krščanski demokrati so od 33 poslancev padli na 27, njihovi zavezniki, liberalci, ki so jih imeli 4, pa so izgubili iz deželnega zbora, ker niso več dosegli petih odstotkov glasov. Ravno tako niso dosegli te meje, ki jo predpisuje zahodnonemška volilna zakonodaja, zeleni, komunisti, neonacisti in druge manjše stranke. Napredovala pa je stranka danske manjšine, in sicer od enega odstotka in pol na en odstotek in 7 desetink. Ker za manjšinsko stranko ne velja določilo o petih odstotkih, je Južnošlezvijska volilna skupnost potrdila svojega poslanca.

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »NOVI LIST« — Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157. Odgovorni urednik: dr. Drago Legiša — Tiska tiskarna Graphart Trst, ulica Rossetti 14, tel. 772151

toliko časa, dokler niso prijatelji zanj plačali odkupnine ... Včasih pa so na nesrečnika pozabili ... Če je imel denar, se je zdaj, po določenem času, lahko sam odkupil ... Na to igro se še danes tako dobro spominjam, ker so takrat, ko sva jih obiskala z očetom, z mano zaigrali majhno norčijo ... Poslali so me namreč v zapor, kjer sem preždel ob kozarcu brizganca dobro urico ... Na grobo otesani deski, ki so jo položili čez dva zaboja, sem čepel in poslušal navdušeno narodnjaško petje in napivanje ... Nenedoma so proti moji klopi planile vzpodbudne besede, ki jih je moral govoriti kak otrok:

*Mi smo vojaki korenjaki!  
Kako nas gledajo ljudje  
pa pravijo: To so junaki,  
ki se nikogar ne boje.  
Velike delamo korake,  
pred nami boben ropota,  
papirnate so naše čake  
in puške naše iz lesa.  
Ko homo pa kedaj dorasli,  
železo bo, kar zdaj je les:  
ko bodo drugi krave pasli,  
vojaki bomo mi zares!*

Tisto železo, ki ga omenja pesnik Stritar — dolgo je živel tu na Dunaju — pa ni nikomur prineslo sreče! A človeški rod se nikoli ne spametuje ... V svojem zaporu sem lahko poslušal vedno bolj borbene in navdušene izlive ... Nekdo je grmel o novih časih, ki bodo lepši in boljši:

*Na dan, Slovan! Slovanska ti mladina,  
najlepše delo čaka te, na dan!  
Gospoda več ne bodi ne trpina,  
človeštvo ena bode naj družina!  
Rešitelj svetu bode naj Slovan!*

Prav ob teh besedah pa so me že odkupili iz zapora ... Oglašilo se je gromko, navdušeno ploskanje, jaz pa sem zrl v od pijače razgrete obraze prešernega občinstva ...

Mestni notar je pravkar pristopil k mojemu očetu in ga nadebudno nagovoril.

'Ja, veste,' je rekel ... 'Enkrat zares zagorimo v čistem ognju! Pa smo, kar smo! Slovenci ... Gospod, lepo, da ste tu ... Pa ste naš? Tu! Luči in parket! Vesela godba!'

Silil je v očeta, ki mu ni bilo prav nič prijetno.

'Naj bo nekaj veselja v življenju, kajne? Saj ni vsak dan, da bi se presvitli cesar med našim siromaštvom sukali!'

Predirno je pogledal očeta.

'Vidite, ampak cesar se prav tako, kot vi, gospod grof, povsod po svetu visoko zavzema za omiko in občino napredek. Meine Herrschaften,\* zdaj je tu napredek. In nič se mu ne more upreti! Prostaki in nazadnjaki, ki nasprotujejo pametnemu, urejenemu življenju, nimajo tu kaj iskati ... Stran! Zakaj v pametni slogi je moč! Slovenci so sloga ... Saj nam boste pomagali, kaj ... Zakaj nemškutarji pripravljajo napad na naše narodne korenine ...' ... Vzravnaval se je, kot da ga je pičila kača in rekel: 'Vendar se ne damo! Naš slovanski rod bo zmagal! In vi z njimi, gospod grof, če ste Slovan!' ... Dobro se še spominjam, kako ga je moj oče skušal s pomočjo ljubeznive besede pomiriti ... Vendar je bilo vsako prigovarjanje kot bob ob steno. Notar, z obrazom skobca, v črni zakmašni obleki, z belo srajco in temno kravato, v gumbnici roža, je spet zapel s svojim pijanim glasom ... Mojemu očetu se je smeh polagoma upehal. Zrak okoli naju je postajal težak, čeprav je oče ves čas zatrjeval, da je vse v redu. Kot potomec stare, s tem mestom trajno povezane družine, čuti s slovenskimi ljudmi in jim bo, kot vedno, pomagal ... Vendar ni hotel izjaviti, da se bo postavil po robu nemštvu ... Morda nam je ta nevtralnost, kot tudi sami trdite, nakopala poznejšo nesrečo in to žalostno pregnanstvo ... No, naj bo, kot pač je ... Na tisti davni slovenski veselici je vršalo kot v panju ... Dogajale so se neverjetne reči ... Poslušajte ... Nenedoma so se vhodna vrata s treskom odprla ... Sprva ni nihče vedel, kaj se je bilo pravzaprav zgodilo ... Neki človek v rokavih in s klobukom z gamsovim čopom, se je jeznorito in z izbuljenimi očmi pogledal v dvorano ...

\* Nemško: Moja gospoda!